

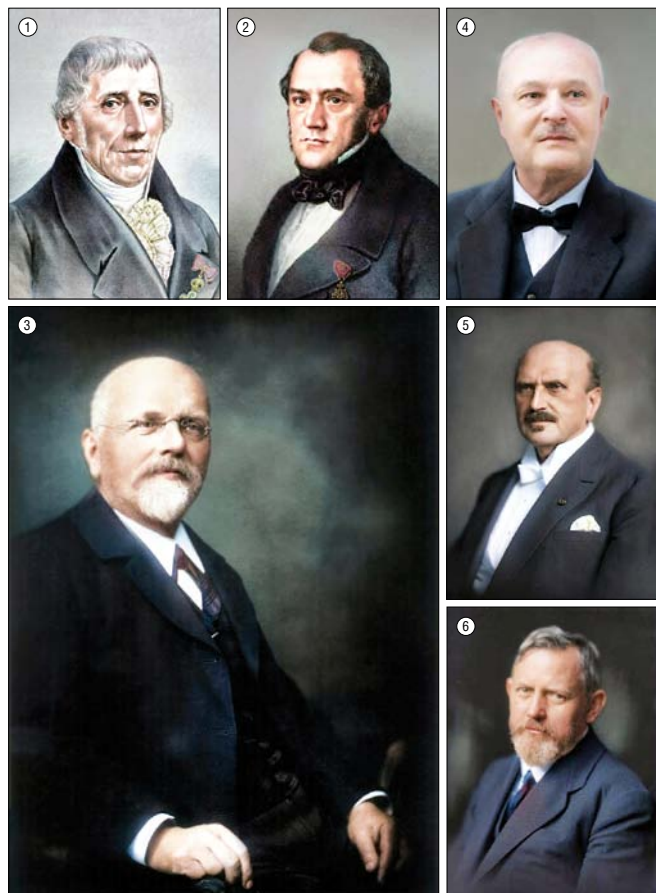
Historie Výzkumného ústavu cukrovarnického

HISTORY OF SUGAR INDUSTRY RESEARCH INSTITUTE

Karel Duffek

Sto let uplynulo 22. září 2023 ode dne, kdy byl v Praze ve Střešovicích, v dnešní Cukrovarnické ulici otevřen Výzkumný ústav československého průmyslu cukrovarnického. Ústav od té doby prošel mnoha změnami, také i nelehkými obdobími, a vystřídal několik míst svého působení. V průběhu let v něm pracovala řada osobností, které se významným způsobem zasloužily o rozvoj nejen československého cukrovarnictví, a to v oblasti pěstování cukrové řepy, technologie výroby cukru i vývoje strojního zařízení. Tento článek si pak klade za cíl seznámit čtenáře přehledně s historií našeho cukrovarnického výzkumu.

Obr. 1. Z předních osobností nejstaršího období cukrovarnického výzkumu: 1 – hrabě J. E. Canal; 2 – prof. K. J. N. Balling; 3 – prof. K. Preis; 4 – prof. K. Andrlík; 5 – prof. J. Stoklasa; 6 – prof. E. Votoček (kolorováno)

Počátky českého cukrovarnického výzkumu

Počátky cukrovarnického výzkumu jsou ještě o století starší. Začíná již v první polovině 19. století, kdy cukrovarnictví postupně přecházelo od manufakturní k průmyslové výrobě a kdy se ukázala nutnost hlubšího poznání jednotlivých technologických procesů a potřeba převést výrobu od empirie na vědecké základy.

Již v roce 1812 zřídil hrabě Canal v Praze na Vinohradech pokusnou výrobu cukru v usedlosti Kanálka, která tak byla prvním výzkumným centrem. Tři roky poté vznikla na Královském technickém učilišti v Praze, tehdy součástí univerzity, první cukrovarnická laboratoř (profesor Schmidt, následně K. A. Neumann). Později se na tehdejší Českém stavovském polytechnickém zemském ústavu v Praze zabýval výzkumnou činností profesor Balling, jehož laboratoř se stala dalším centrem výzkumu. Přesto spočívalo v té době těžiště vývoje technologie ve vlastním průmyslu. Zájem o rozvoj výroby cukru rostl, takže v roce 1859 zřídil „Ústřední spolek průmyslu řepového“ v cukrovaru na Zbraslavi výzkumnou stanici. Ta měla na svou dobu již poměrně komplexní program. Zabývala se vlastnostmi řepy, šlechtěním, půdou, jejím zpracováním pro pěstování cukrovky, ztrátami cukru při výrobě, zkoumaly se výrobní postupy včetně odpadních vod. Za povšimnutí stojí, že již v této době začalo docházet k přemísťování zdárně se rozvíjejícího výzkumu na různá pracoviště, což se v historii opakovalo mnohokrát. Stanice

Obr. 2. Výzkumná stanice cukrovarnická v Trojanově ulici

Obr. 2. Ředitelé VÚC: zleva Vladimír Staněk, Dr. Ing. Jiří Vondrák a prof. Ing. RNDr. Karel Šandera, DrSc. (kolorováno)

se ze Zbraslavi stěhovala do Židlochovic, potom do Vídně a po rozpadu Rakousko-Uherska přešla do Brna. V roce 1896 zřídil Spolek pro průmysl cukrovarnický Výzkumnou stanici cukrovarnickou při České polytechnice v Praze. Vedl ji profesor Karel Preis, od roku 1876 řádný profesor anorganické a analytické chemie. Stanice sídlila na Novém Městě v Resslově, později (1912) v Trojanově ulici. Technické oddělení řídil Karel Andrlík (v roce 1905 byl jmenován prvním profesorem cukrovarnictví) a oddělení pro fyziologii a patologii řepy Julius Stoklasa (v roce 1901 profesor, později první děkan Vysoké školy zemědělského a lesnického inženýrství). V roce 1905 bylo zřízeno oddělení chemie sacharidů, které vedl Emil Votoček (pozdější profesor organické chemie na pražské technice, přední český chemik, rektor ČVUT). Pracoval tu i první ředitel Výzkumného ústavu cukrovarnického

Vladimír Staněk. Dobrovolnými spolupracovníky stanice pak byly desítky dalších, později často významných osobností (kromě již jmenovaných třináct budoucích vysokoškolských profesorů).

Výzkumný ústav čs. průmyslu cukrovarnického

Vznik Československé republiky, a zvláště v té době velmi prosperující cukrovarnický průmysl s vysokým exportem cukru kladly nové požadavky na rozvoj oboru. Těm již stanice pracující ve stísněných prostorech nestačila. Ustředí cukrovarnického spolku proto v roce 1919 rozhodlo o vybudování nového moderního výzkumného pracoviště. Byl zakoupen pozemek a zahájena projekce. Koncepti zpracoval Vladimír Staněk se spolupracovníky.

Obr. 3. Výzkumný ústav československého průmyslu cukrovarnického (Výzkumný ústav cukrovarnický) ve Střešovicích od jihovýchodu

Obr. 4. Ředitel Staněk s pracovníky VÚC (VÚČPC), srpen 1927

Přední řada zleva: Ing. Mareš; ředitel Staněk; Dr. Ing. Vondrák; Dr. Eisen-schiemmel; zadní řada zleva: RNDr. Wolf; Ing. Zafouk; Ing. Majer; Dr. Ing. Netuka; Ing. Schlemmer; Ing. Kargl; Ing. RNDr. Šandera

Obr. 5. Dr. Šandera se spolupracovníky v laboratoři (30. léta)

Obr. 6. Z laboratoře ve Střešovicích (nedatováno)

Zleva: Ing. Šámal; Dr. Ing. Nemes; Dr. Ing. Pucherna (sedící); Ing. Rais; Dr. Ing. Jebavý; M. Dlouhá; Dr. Ing. Šára

Obr. 7. Dr. Mirčev při analytické práci (40. léta)

Stavba areálu výzkumného ústavu byla po vypracování plánů zahájena v srpnu 1920 a postupovala velmi rychle. V říjnu 1922 byla výstavba dokončena a bylo zahájeno stěhování jednotlivých pracovišť. Velkorysá koncepce ústavu vzbuzovala právem pozornost. Členění budov, vybavení a technické řešení laboratoří i zkušeben mělo nejvyšší evropskou úroveň. Jako ekonomické zázemí pořídil cukrovarnický průmysl obytné domy na Letné a tiskárnu.

Slavnostního otevření Výzkumného ústavu československého průmyslu cukrovarnického (VÚČPC, běžně se však užívalo označení VÚC) se 22. 9. 1923 zúčastnilo přes sto hostů, včetně zástupce prezidentské kanceláře a osmi ministrů. Činnost zahájil svým projevem předseda Ústředního spolku čs. průmyslu cukrovarnického Ing. Hanuš Karlík, Dr. h. c. Význam ústavu potvrdila i následná návštěva prezidenta T. G. Masaryka roce 1924, o čemž svědčí zápis v kronice ústavu, nyní uložené v cukrovarnické expozici Dobrovických muzeí.

Ústav byl řízen desetičlenným kurátorem, ředitelem byl Vladimír Staněk. Zabýval se řepařským a cukrovarnickým výzkumem ve všech oblastech. V programu nebyl zahrnut strojní výzkum a vývoj, neboť v té době měla řada velkých strojírenských podniků vlastní výzkumná oddělení zaměřená na zařízení cukrovarů. K ústavu byla přičleněna i brněnská stanice.

Počet výzkumných pracovníků se pohyboval ve 20. letech okolo 15, celkový počet zaměstnanců včetně pomocných sil byl přibližně 30. Během prvního období působila ve VÚC řada osobností, později i vysokoškolských profesorů. Vzpomeňme alespoň některé: Dr. Ing. Jaroslav Souček, Ing. RNDr. Karel Šandera, Dr. Ing. Jaroslav Dědek, Ing. Karel V. Zielecki.

Zánik Československa a okupace v roce 1939 práci ústavu ovlivnily, komplikovaná byla zejména situace brněnské stanice. Odbornou úroveň ústavu a jeho činnost se podařilo udržet. VÚC poskytl v Praze i Brně zaměstnání mnoha pracovníkům uzavřených vysokých škol. Po úmrtí Vladimíra Staňka v říjnu 1940 se ředitelem stal Dr. Ing. Jiří Vondrák.

Po druhé světové válce

Období po roce 1945 se vyznačovalo bouřlivými politickými změnami. Pro VÚC to přineslo na přechodnou dobu několik změn názvu a posléze i ztrátu sídla. Po tragické smrti Dr. Ing.

Obr. 9. Ředitel Šandera v laboratoři s kolegyněmi (1949)

Jiřího Vondráka v květnu 1945 se ředitelem stal Dr. Ing. Karel Šandera. Výzkum se po znárodnění cukrovarnického průmyslu omezil a výrazně se rozšířily různé servisní a poradenské služby i kontrolní činnost. Během organizačních změn v potravinářském průmyslu se zadání rozšířila také na problematiku čokoládoven a škrobáren. Zároveň začalo využívání některých objektů VÚC různými nově vznikajícími organizacemi. V roce 1949 se stal ústav součástí Generálního ředitelství cukrovarnického průmyslu s pracovní náplní technická kontrola, zkušebnictví a výzkum.

Během této doby se na různých postech vystřídal opět několik významných odborníků. Vedoucím chemicko-technologického oddělení se stal Dr. Ing. Petr Pavlas. Po odchodu Dr. Ing. Josefa Pázlera do VÚŘ v Semčicích se stal vedoucím řepního oddělení Dr. Ing. Antonín Havránek, přišla Ing. Miroslava Drachovská a IngC. Miroslav Friml. Činnost brněnské stanice byla ochromena odchodem Dr. Ing. Josefa Vašátka v roce 1947 do Bratislavy, kde byl na Slovenské vysoké škole technické jmenován řádným profesorem a emigrací prof. Dr. Ing. Jaroslava Dědka v roce 1948 do Třilomontu. Ústav se snažil navázat na bohatou předválečnou spolupráci se zahraničím. Doc. RNDr. Ing. K. Šandera byl jmenován místopředsedou ICUMSA a jako ocenění činnosti bylo VÚC přiděleno pořádání mezinárodního kongresu v roce 1948. Ten se však po komunistickém puči již nemohl konat a byl přeložen do Bruselu.

V roce 1950 byl ustanoven nový ústřední orgán Československé cukrovary a čokoládovny, n. p., jehož součástí byl i odbor Výzkum a vývoj. Pracoviště bylo následně přejmenováno na Výzkumný ústav pro cukr, čokoládu a škrob. Paradoxem těchto organizačních změn bylo zahájení stěhování ústavu ze Střešovic. Nejprve do dvou zrušených likérů v Praze na Žižkově. Řepní oddělení přešlo z části do Výzkumného ústavu řepářského v Semčicích, z části do Botanického ústavu Karlovy univerzity. Knihovna byla v provizoriu v Kobylisích ve sklepních prostorech. I v těchto zcela nevyhovujících podmínkách udržel ředitel Šandera ústav v činnosti. Přes platné usnesení o jeho vysídlení z Prahy se podařilo přemístit ústav v roce 1953 do zrušené továrny na cukrovinky RaRa v objektu cukrovaru v Praze-Modřanech. Prostory byly sice poněkud upraveny pro potřeby výzkumu, ale úroveň původního pracoviště ve Střešovicích, zejména počátku, nedosahovaly.

Obr. 9. Z osobností prvních desetiletí výzkumného ústavu

1 – PhDr. F. Rambousek; 2 – prof. Dr. Ing. J. Dědek, Dr. h. c.; 3 – prof. Ing. A. Linsbauer; 4 – Dr. Ing. P. Pavlas; 5 – prof. Dr. Ing. J. Vašátko, DrSc.; 6 – prof. Dr. Ing. A. Mirčev; 7 – Dr. Ing. A. Havránek; 8 – Ing. J. Fiedler, CSc.; 9 – prof. RNDr. I. Vavruš, DrSc.; 10 – doc. RNDr. Dr. Ing. M. Drachovská-Šimanová; 11 – Ing. M. Friml, CSc.; 12 – Ing. L. Schmidt, CSc.; 13 – doc. Dr. Ing. V. Valter, DrSc.; 14 – doc. Dr. Ing. K. Číž, CSc.; 15 – doc. RNDr. Ing. J. Zahradníček, CSc. Pozn.: jména jsou uvedena se všemi (i později) dosaženými tituly.

Po zřízení Hlavní správy cukrovarů při Ministerstvu potravinářského průmyslu (1951) došlo k dalším organizačním změnám. K 1. 1. 1952 byl zřízen Výzkumný ústav cukrovarnický s pobočkami v Brně a Bratislavě, pracoviště v Brně však bylo záhy zrušeno.

Obr. 10. Ředitelé VÚC: zleva Dr. Ing. Jaroslav Pucherna, Ing. Antonín Kovařík, CSc., (foto z roku 2002) a Ing. Karel Duffek, CSc.

Ředitelem byl opět jmenován Karel Šandera. Činnost ústavu se konsolidovala a postupně se začala rozvíjet. Vedle původních oddělení chemicko-technického, fyzikálně-chemického, analytického a řepního vznikla nová: ekonomicko-statistické, vodo-hospodářské a mechanizační výzkumná skupina. Přicházeli noví pracovníci Dr. Ing. Vladimír Valter, Dr. Ing. Karel Číž, Ing. Luboš Schmidt, Ing. Josef Zahradníček a řada dalších. Podařilo se obnovit mezinárodní kontakty, i když orientované jedním směrem. V roce 1955 VÚC zorganizoval mezinárodní konferenci, které se zúčastnili přední odborníci tehdejší RVHP.

Rovněž došlo k úzké spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou, na jejímž vzniku v roce 1952 se vedení VÚC významným způsobem podílelo. Rozvíjející se úspěšná činnost ústavu byla v roce 1958 narušena politickými prověrkami, kdy musela odejít polovina pracovníků (27 z 56) a mezi nimi i ředitel prof. RNDr. Ing. Karel Šandera, DrSc., který přešel na VŠCHT. Ředitelem se stal Dr. Ing. Jaroslav Pucherna, který ústav řídil až do svého odchodu do důchodu v polovině roku 1972.

Po zrušení Hlavních správ vzniklo Sdružení cukrovarů Praha, k němuž byl ústav připojen. Ten byl plně podřízen vedení cukrovarnického průmyslu, které za něj vykonávalo i správní činnost, účetnictví, mzdovou agendu atd. Podřízenost výrobně hospodářské jednotce znamenala rozšíření kontrolní práce a účast na aktivitách generálního ředitelství. Větší váhu měla skupina technicko-ekonomická a skupina výzkumně-provozní, která měla za hlavní úkol aplikaci výsledků výzkumu v praxi. Také řepní oddělení plnilo nové úkoly v oblasti pěstování cukrovky, agrotechniky a chemické ochrany porostů. Technická skupina byla v souladu s nastupující automatizací procesů změněna na oddělení výzkumu automatizace. V roce 1969 přešlo do ústavu z generálního ředitelství oddělení technického rozvoje, vedené Ing. Antonínem Kovaříkem, CSc., který se pak v roce 1972 stal ředitelem ústavu.

Skončilo období stagnace a činnost ústavu se začala rozvíjet. Rozšířily se mezinárodní styky, převážně v rámci tehdejšího RVHP, ústav byl koordinátorem státních a rezortních výzkumných úkolů, jejichž řešení bylo financováno z rozpočtu Ministerstva zemědělství.

Obr. 11. Objekt výzkumného ústavu v areálu cukrovaru Modřany (60. léta)

Brzy po nástupu nového generálního ředitele cukrovarnického průmyslu Otakara Novotného do funkce došlo k 1. 1. 1979 k významné reorganizaci výzkumu. K ústavu byl přičleněn cukrovar Modřany, který byl vyjmut z podniku Pražské cukrovary, a obořové výpočetní středisko. Delimitací byla připojena také část pracovníků Výzkumného ústavu potravinářské a chladicí techniky, včetně vývojových dílen. Tato skupina, vedená Ing. Karlem Duffkem, CSc., měla za úkol zajistit strojní výzkum a vývoj, kterým se dosud ústav nezabýval. V rámci koncernu tak vznikl sedmý podnik „Výzkumná a vývojová základna cukrovarnického průmyslu“ (VVZ CP). Byla to reakce na technické zaostávání československého cukrovarnického průmyslu za

evropským vývojem, způsobené mj. také tím, že výroba cukrovarnických zařízení byla v rámci RVHP převedena do Polska. Tradiční výrobce, ZVÚ Hradec Králové, značně omezil vývoj nových zařízení a v důsledku nové orientace především na export nezabezpečoval ani nutnou reprodukci stávajícího vybavení tuzemských cukrovarů. Tento deficit měl být z rozhodnutí nového vedení generálního ředitelství nahrazen vlastními silami cukrovarnického průmyslu, a proto byl kladen značný důraz na strojní výzkum a vývoj. V rámci jednotlivých regionálně organizovaných cukrovarnických podniků byly z původních údržbářských dílen budovány vlastní strojírenské závody.

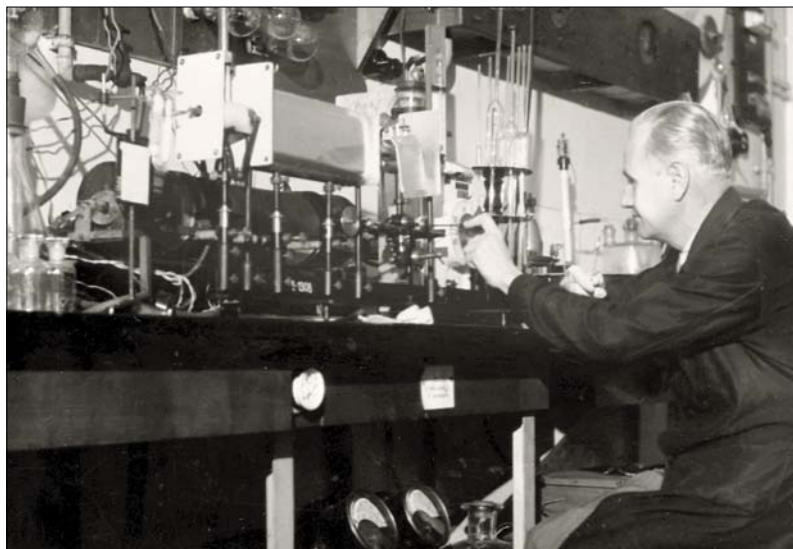
V takto pojaté koncepci byl v nově vytvořené organizaci VVZ CP spojen technologický a strojní výzkum s možností rychle ověřovat výsledky ve vlastním výrobním závodu. Došlo k přechodu na inženýrské řešení problémů, týmovou práci a důslednou realizaci výzkumu v praxi. Náklady na některé výzkumné akce dosahovaly desítek milionů korun, důraz byl kladen na jejich rychlou opakovanou realizaci. Jako příklad lze uvést biologickou čistírnu odpadních vod v cukrovaru Brodek, filmovou odparku v cukrovaru Modřany, mechanizované kalolisy, automatizovaný systém řízení varny, fluidní sušárny cukru, vývoj provětrávaného síla a mnoho dalších. Byl také rozvinut zcela nový obor, inovace výrobků cukrovarnického průmyslu. Zahájila se výroba tekutých cukrů, invertovaných sirobů, potravinářské vlákniny z řepných řízků, různých moučnickových směsí, cukru s přídavkem vanilinu, výrobků pro diabetiky atd. Kontrolní činnost pro ředitelství cukrovarnického průmyslu byla omezena, naopak se rozšířily technické pomoci cukrovarům.

Počet zaměstnanců ústavu (v různé organizační podobě) od roku 1945 trvale rostl, až na zhruba 135 v první polovině 80. let. Vysokoškolsky vzdělaní pracovníci vždy tvořili většinu, jejich podíl, i podíl pracovníků s vědeckou kvalifikací byl výrazně vyšší než u průměru výzkumných pracovišť v republice.

Výzkumný ústav cukrovarnický po roce 1989

K výrazným změnám začalo docházet na konci roku 1988. V souvislosti se zrušením koncernového uspořádání cukrovarnického průmyslu zanikla VVZ CP a byl vytvořen státní podnik Vědecko-technických a obchodních služeb. Výzkumný ústav cukrovarnický se stal součástí tohoto podniku jako samostatná organizační jednotka a vrátil se k tradičnímu názvu. Ředitel Antonín Kovařík odešel do důchodu a novým ředitelem se stal Ing. Karel Duffek, CSc. Po politických změnách koncem roku 1989 zaniklo centrální řízení průmyslu a byla zahájena privatizace cukrovarů. Ústav se stal od 1. 4. 1991 součástí akciové společnosti Cukrspol Praha-Modřany. Tím se náraz změnil i způsob financování. Skončila

Obr. 12. Dr. Pavlas při práci v laboratoři (nedatováno)

Obr. 13. Modřany – skleník a vegetační nádoby řepního oddělení (1964)

Obr. 14. Modřany – mikrobiologická laboratoř s RNDr. Libuší Fassatiovou (1964)

Obr. 15. Pracovníci oddělení automatizace v cukrovaru Hrochův Týnec (1969)

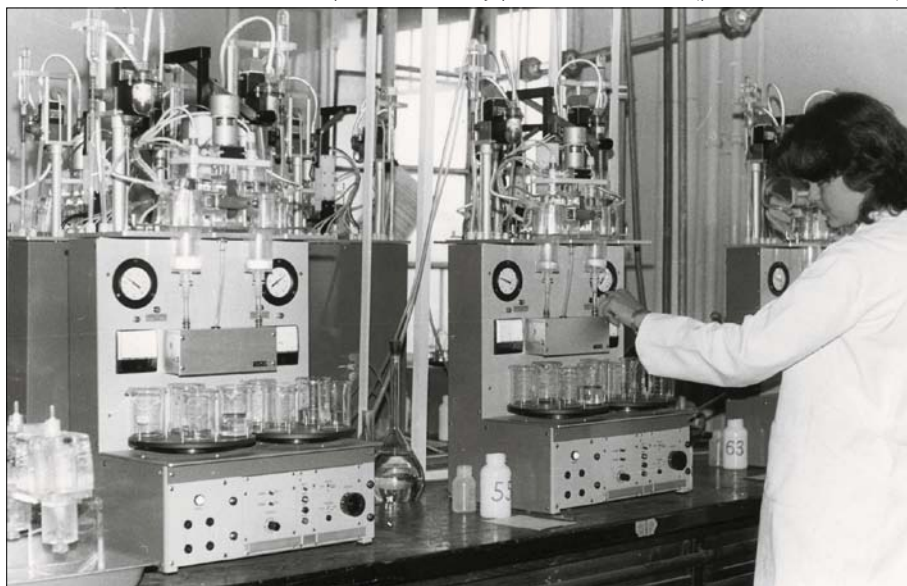

zleva: doc. Dr. Ing. V. Valter, CSc.; Ing. J. Horníková; Ing. J. Řádek; Ing. S. Bouček; Ing. A. Havlín; V. Hrdlička

Obr. 16. Setkání pracovníků ústavu (začátek 70. let)

Obr. 17. Z laboratoře oddělení epurace, rozborů půd metodou EUF (přelom 70. a 80. let)

podpora z oborových zdrojů a ze státních prostředků. Výzkumná činnost mohla být nadále financována pouze z grantů vypsanych Ministerstvem zemědělství nebo Grantovou agenturou ČR a získaných v otevřené soutěži. Zaměření těchto grantů však bylo orientováno především na základní výzkum a cíleno na ústavy Akademie věd a vysoké školy. Množství takto získaných prostředků pokleslo oproti minulosti o řád. To mělo za následek i rychlou změnu zaměření na činnost inženýrskou, projekční a realizační. Ústav musel začít získávat prostředky přímými kontrakty s cukrovarnickými společnostmi. Díky minulé praxi opakovaně realizovat výsledky výzkumu a vývoje přímo v závodech bylo na co navazovat. Uskutečnily se dodávky čistíren odpadních vod, filtrační techniky, linek na výrobu kostkového cukru, fluidních sušáren atd. Díky zkušenostem, vybavení i odborníkům technologům, strojařům a projektantům se podařilo přizpůsobit ústav novým ekonomickým podmínkám tak, že se od 1. 1. 1996 stal samostatnou akciovou společností.

VUC Praha, a. s.

Vzniklá akciová společnost působila dále v rámci skupiny Cukrspan Praha-Modřany pod novým názvem VUC Praha, a. s.

V následujících letech došlo k dalšímu posílení komerčních činností. Na to reagovali někteří pracovníci orientovaní především na výzkum odchodem na vysoké školy, jako např. doc. Ing. Pavel Hoffman, CSc., na Strojní fakultu ČVUT a o řadu let později také doc. Ing. Evžen Šárka, CSc., na VŠCHT.

S ubývajícím počtem českých cukrovarů nabývala na významu orientace na zahraniční partnery. Linky na výrobu a balení kostkového cukru byly vyvezeny do Chorvatska, Srbska, Turecka a dalších zemí. Mezi největší realizační akce v tomto období patřila výstavba biologických čistíren odpadních vod v cukrovaru Dobrovice a cukrovaru Brottewitz v SRN.

Koncentrace vlastnické struktury cukrovarnického průmyslu koncem devadesátých let a dominující vliv zahraničních společností výrazně ovlivnil i činnost VUC Praha. Koncem roku 2000 společnost Eastern Sugar, vlastníci majoritní podíl v Hanáckých cukrovaroch, a. s., Cukrspanu Praha-Modřany, a. s., a tedy i ve VUC Praha, a. s., rozhodla o jejich fúzi do jedné společnosti Eastern Sugar Česká republika, a. s. Zároveň bylo rozhodnuto o uzavření cukrovaru Modřany, ukončení činnosti VUC Praha a vyklizení areálu. Následně bylo dohodnuto umožnit pokračování práce VUC Praha pod původním názvem mimo strukturu Eastern Sugar ČR a na novém místě.

VUC Praha, a. s., tedy od 1. 1. 2002 pokračovala v činnosti, s menším počtem pracovníků, jako samostatná organizace nezávislá na cukrovarnických společnostech na novém pracovišti v Praze – Písnici. Tím byla ukončena éra existence VUC jako organizace zřízené cukrovarnickým průmyslem a sloužícím výhradně jeho potřebám. Inženýrská činnost se rozšířila i na jiné oblasti potravinářského průmyslu. Dále se rozvíjela její orientace na zahraniční partnery.

Obr. 18. Budova VÚC v Praze – Modřanech ze dvora (80. léta)

Obr. 18. Budova VÚC v Praze – Modřanech ze dvora (1993)

Kromě těchto komerčních aktivit se společnost VUC Praha snažila plnit své tradiční poslání, být centrem a šířitelem informací pro cukrovarnický průmysl. Každoročně organizovala česko-slovenské cukrovarnické konference a pořádala také řadu profesních školení a kurzů i pro pracovníky zahraničních cukrovarů. Úzce spolupracovala s Ministerstvem zemědělství a profesními organizacemi při zpracování kampaňových údajů i dalších statistik. Pokračovala ve vydávání Listů cukrovarnických a řepářských, které vycházejí od roku 1882, i dalších tiskovin. Unikátní cukrovarnická knihovna, která byla zachována po stěhování z Modřan díky podpoře sponzora v prostorách cukrovaru Zvoleněves, je nyní umístěna Dobrovických muzeích.

Po odchodu Karla Duffka do důchodu se stal 1. 1. 2007 ředitelem VUC Praha, a. s., Ing. Jaroslav Málek. Společnost pod jeho vedením pokračuje ve svých činnostech, od letošního roku v novém působišti, nyní opět v Praze–Modřanech.

Souhrn

Před sto lety (22. 9. 1923) byl založen Výzkumný ústav cukrovarnický v Praze. Článek zmiňuje počátky cukrovarnického výzkumu od roku 1812, výzkumnou stanici cukrovarnického spolku založenou v Praze roku 1859 i výzkumnou stanici cukrovarnickou založenou roku 1896 při pražské polytechnice. Především však popisuje historii ústavu, jeho významné osobnosti a výsledky činnosti. Ústav byl založen v Praze–Střešovicích, v roce 1951 přesídlil do pražských Modřan. V roce 1996 se transformoval do akciové společnosti VUC Praha.

Klíčová slova: výzkum, cukrovarnický průmysl, Československo, Česko.

Literatura

1. *Památník k otevření Výzkumného ústavu československého průmyslu cukrovarnického v Praze.* Praha: ÚSČPC, 1923, 76 s.
2. BRETSCHNEIDER, R.; PUCHERNA, J.; FRIML, M.: Cukrovarnický výzkum a školství. In *Sto padesát let cukrovarnického průmyslu na území ČSSR.* Praha: Cukrovarnický průmysl, koncern, 1981, s.127–145.
3. KOPECKÝ, R.; ŠANDERA, K.: 25 let Výzkumného ústavu československého průmyslu cukrovarnického. *LC*, 65, 1948 (1), s. 18.
4. DUFFEK, K.: Historie cukrovarnického výzkumu v českých zemích. In STRÍTESKÝ, H. (ed.): *Cukrovarnictví, cukrovary a cukrovarníci – Fenomén českého hospodářství v 19. a 20. století.* Prameny a studie 47, Praha: NZM, NTM, 2011, s. 236–249.

Obr. 19. Z nové zasedací místnosti v Modřanech (2001)

5. VALTER, V.: Historie Výzkumného ústavu cukrovarnického v Praze do roku 1988. *Listy cukrov. řepář.*, 109, 1993 (9), s. 194–215.

Duffek K.: History of Sugar Industry Research Institute

One hundred years ago (22 September 1923) saw the foundation of the Sugar Industry Research Institute in Prague. The article talks about the beginnings of sugar research from 1812, the research station of the sugar association founded in Prague in 1859 and the sugar research station founded in 1896 at the Prague Polytechnic. Above all, however, it describes the history of the Institute, the important figures connected with its activities as well as the results and impact. The institute was founded in Prague–Střešovice and in 1951 it changed districts and moved to Modřany. In 1996 it was transformed into a joint stock company bearing the name “VUC Praha”.

Key words: research, sugar industry, Czechoslovakia, Czechia.

Kontaktní adresa – Contact address:

Ing. Karel Duffek, CSc., e-mail: duffek.svj@seznam.cz